

NOTĂ DE FUNDAMENTARE

la proiectul Hotărârii Guvernului privind interzicerea utilizării capcanelor cu pedală și introducea pe piață a blănurilor și al produselor prelucrate de la animalele sălbatice capturate cu capcana cu pedală

1. Denumirea sau numele autorului și, după caz, a/al participanților la elaborarea proiectului actului normativ
--

Proiectul Hotărârii Guvernului privind interzicerea utilizării capcanelor cu pedală și introducea pe piață a blănurilor și al produselor prelucrate de la animalele sălbatice capturate cu capcana cu pedală este elaborat de către Sergiu Balacci, consultant principal, Direcția politici în domeniul conservării naturii și biodiversității, Ministerul Mediului

2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ
--

2.1. Temeiul legal sau, după caz, sursa proiectului actului normativ

Prezentul proiect este elaborat în temeiul: art. 11 din Legea nr. 1031/2000 reglementării de stat a activității comerciale externe (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2000, nr. 119-120 art. 838), Legii nr. 112/2014 pentru ratificarea Acordului de Asociere între Republica Moldova, pe de o parte, și Uniunea Europeană și Comunitatea Europeană a Energiei Atomice și statele membre ale acestora, pe de altă parte (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2014, nr. 185-199, art. 442).

Totodată, proiectul este elaborat în scopul executării poziției 41, Capitolul 27, Clusterul 4, al Planului Național de Acțiuni pentru aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană pe anii 2024-2027 aprobat prin Hotărîrea de Guvern nr. 829/2023. Menționăm că la poziția 41 din PNA este planificat elaborarea Proiectul de Lege pentru modificarea Legii regnului animal nr.439/1995 și a Legii regnului vegetal nr. 239/2007 care urma să transpune următoarele acte europene CELEX: 31997R0338; CELEX: 32006R0865; CELEX: 2009R1007; CELEX: 31991R3254; și CELEX: 32009L0147. În urma faptului că în anul 2024 nu se vor modifica legile susmenționate, și pentru realizarea măsurilor incluse în Planul național pentru aderare, ministerul va transpune actele UE planificate prin următoarele proiecte de Hotărâri de Guvern: proiectul Hotărârii Guvernului privind Cerințele la importul produselor derivate din focă CELEX: 32009R1007; proiectul HG privind comerțul speciilor faunei și florei sălbatice, a părților și derivatelor acestora CELEX: 32006R0865.

2.2. Descrierea situației actuale și a problemelor care impun intervenția, inclusiv a cadrului normativ aplicabil și a deficiențelor/lacunelor normative

Situația globală privind capcanele cu pedală este una complexă, implicând aspecte legate de protecția faunei sălbatice, legislație internațională și preocupări etice. Capcanele cu pedală sunt dispozitive utilizate în principal pentru capturarea animalelor sălbatice, dar ele au fost criticate intens pentru cruzimea lor, deoarece adesea provoacă suferință prelungită și răni grave animalelor capturate.

În Uniunea Europeană, utilizarea capcanelor cu pedală a fost interzisă prin Regulamentul (CEE) nr. 3254/91 din 1991. Acest regulament nu doar că interzice folosirea capcanelor cu pedală în statele membre, dar și interzice importul în UE al blănurilor și produselor prelucrate de la animale sălbatice capturate cu aceste capcane. UE a fost un lider global în promovarea metodelor de capturare mai umane și protecția faunei sălbatice. În urma acestei reglementări, începând cu 1995, s-a observat o scădere cu aproximativ 80% a importurilor de blănuri din țări care utilizau capcane cu pedală.

În Statele Unite și Canada, situația este mai nuanțată. În timp ce capcanele cu pedală sunt reglementate și există standarde în anumite state sau provincii pentru a reduce suferința animalelor capturate, ele sunt încă larg utilizate, în special în zonele rurale, pentru vânat și controlul populațiilor de animale. În unele jurisdicții, au fost introduse capcane mai moderne care limitează suferința, dar capcanele tradiționale cu pedală nu sunt complet interzise. Aproximativ 150.000 de capcane cu pedală sunt utilizate anual în SUA, în special pentru capturarea de prădători precum coioții și vulpile. În 2016, datele indicau capturarea a aproximativ 5-6 milioane de animale folosind diverse tipuri de capcane (inclusiv capcanele cu pedală). În Canada, capcanele cu pedală sunt reglementate în anumite provincii, dar datele din 2017 arată că aproximativ 20% din blănurile exportate provin de la animale capturate cu aceste capcane. Aproximativ 2,5 milioane de blănuri sunt exportate anual din Canada, majoritatea din piei de castori și vulpi.

Rusia este unul dintre cei mai mari exportatori de blănuri capturate cu capcane cu pedală. În 2018, se estima că Rusia exporta peste 1 milion de blănuri anual, multe dintre acestea provenind din zonele Siberiei și Orientului Îndepărtat.

China este cel mai mare producător de blănuri la nivel global, deși multe provin din ferme de animale. În 2020, China a exportat peste 50 de milioane de blănuri de nură, vulpe și raton, o parte din ele fiind obținute prin utilizarea capcanelor cu pedală, în special în regiunile nordice ale țării.

În multe țări din Asia și Africa, reglementările privind capcanele cu pedală sunt fie insuficiente, fie inexistente. În aceste regiuni, capcanele cu pedală sunt adesea folosite pentru vânat comercial sau pentru a proteja culturile și animalele domestice. Deși presiunea internațională pentru implementarea metodelor de capturare mai umane a crescut, în multe cazuri aceste metode continuă să fie utilizate din cauza lipsei de resurse sau de reglementări stricte.

Organizații precum Humane Society International (HSI) estimează că, la nivel global, aproximativ 30-40% dintre animalele capturate în capcane cu pedală mor în agonie înainte de a fi eliberate sau recuperate. În plus, capcanele sunt neselective, cu un raport de captură accidentală de 2 la 1 - pentru fiecare animal țintit, sunt prinse două animale non-țintă.

Aceste date arată dimensiunea utilizării capcanelor cu pedală și impactul lor asupra pieței globale de blănuri, dar și asupra faunei sălbatice, subliniind necesitatea unor reglementări mai stricte și a unor soluții alternative mai umane.

Organizațiile internaționale pentru protecția animalelor, precum International Fund for Animal Welfare (IFAW) și World Wildlife Fund (WWF), fac campanii pentru interzicerea globală a capcanelor cu pedală. De asemenea, au fost elaborate standarde internaționale de capturare cu suferință minimă, inclusiv prin intermediul Organizației Internaționale de Standardizare (ISO).

În general, lumea se îndreaptă către interzicerea sau restricționarea utilizării capcanelor cu pedală datorită impactului negativ asupra faunei sălbatice și a preocupărilor legate de bunăstarea animalelor. Totuși, există încă mari diferențe în reglementarea și aplicarea acestor măsuri, depinzând de factorii economici, culturali și politici specifici fiecărei regiuni.

Analizând situația actuală privind utilizarea capcanelor cu pedală și introducerea pe piață a blănurilor și produselor prelucrate de la animalele sălbatice capturate cu aceste capcane în Republica Moldova, s-a constatat lipsa de acte normative care ar reglementa aceste practici. În prezent, nu există prevederi clare care să interzică utilizarea capcanelor cu pedală sau să stabilească standarde privind metodele de capturare a faunei sălbatice în conformitate cu normele internaționale de protecție a animalelor.

Această lipsă legislativă creează un vid în ceea ce privește protecția faunei sălbatice și controlul importurilor de produse de origine animală, inclusiv blănuri provenite de la animale capturate în moduri considerate inumane. În comparație cu statele membre ale Uniunii Europene, care au adoptat reglementări stricte încă din anii '90 prin intermediul Regulamentului (CEE) nr. 3254/91, Republica Moldova nu dispune de o bază legală pentru interzicerea capcanelor cu pedală sau pentru prevenirea introducerii pe piață a produselor derivate din aceste practici.

Această lacună legislativă necesită intervenții din partea autorităților, în vederea alinierii la standardele internaționale privind protecția faunei și bunăstarea animalelor, inclusiv adoptarea unor măsuri care să prevină cruzimea asupra animalelor sălbatice și să promoveze metode de capturare etice și sustenabile.

3. Obiectivele urmărite și soluțiile propuse

3.1. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Principalele prevederi ale proiectului Hotărârii Guvernului privind

interzicerea utilizării capcanelor cu pedală și introducerea pe piață a blănurilor și al produselor prelucrate de la animalele sălbatice capturate cu capcana cu pedală:

Principalul obiectiv - interzicerea utilizării capcanelor cu pedală:

Se interzice folosirea capcanelor cu pedală ca dispozitiv de vânătoare pe teritoriul Republicii Moldova. Această măsură are ca scop eliminarea unei metode de capturare care este considerată inumană și care cauzează suferință inutilă animalelor.

Interzicerea importului de blănuri și produse prelucrate:

Proiectul prevede interzicerea importului de blănuri și produse prelucrate de la anumite specii de animale sălbatice capturate cu capcane cu pedală sau alte metode de capturare care nu respectă standardele internaționale privind vânătoarea umană.

Coduri tarifare pentru controlul produselor:

Sunt introduse coduri tarifare specifice pentru a facilita identificarea și controlul produselor din blană și piei brute care provin de la speciile vizate de interdicție. Această prevedere este esențială pentru aplicarea practică a interdicției și pentru a împiedica importul acestor produse în Republica Moldova.

Delegarea responsabilităților de control:

Proiectul stabilește că Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor și Inspectoratul pentru Protecția Mediului vor fi instituțiile responsabile pentru monitorizarea și aplicarea acestor măsuri.

Elemente noi evidențiate în proiect:

Alinierea la standardele internaționale:

Proiectul introduce elemente noi care vin în acord cu standardele internaționale de vânătoare umană, în special cele promovate de Uniunea Europeană și organizațiile internaționale, cum ar fi Organizația Internațională de Standardizare (ISO). Această aliniere reflectă o nouă etapă de reglementare în legislația Republicii Moldova privind protecția faunei sălbatice.

Introducerea codurilor tarifare specifice:

Se introduc coduri tarifare detaliate pentru diferite tipuri de blănuri și produse prelucrate, ceea ce va facilita aplicarea interdicției în domeniul comerțului extern și va simplifica procedurile de control vamal.

Extinderea protecției asupra mai multor specii de animale:

Proiectul include o listă de specii de animale sălbatice care sunt protejate prin interzicerea importului de produse derivate din acestea dacă sunt capturate prin metode neetice.

Transpunerea directă a legislației europene:

Elementul nou al proiectului este transpunerea Regulamentului (CEE) nr. 3254/91, ceea ce evidențiază angajamentul Republicii Moldova de a se alinia legislației Uniunii Europene în domeniul protecției mediului și faunei sălbatice.

Această hotărâre marchează o schimbare semnificativă în politica de mediu a Republicii Moldova, punând accent pe protecția animalelor sălbatice și comerțul responsabil. Prin aceste măsuri, Guvernul își propune să reducă suferința animalelor sălbatice și să îmbunătățească protecția mediului și biodiversității în Republica Moldova.

3.2. Opțiunile alternative analizate și motivele pentru care acestea nu au fost luate în considerare.

Opțiunile alternative la reglementările propuse în proiect ar putea include următoarele:

Reglementarea parțială a utilizării capcanelor cu pedală:

Opțiune: O alternativă ar fi fost reglementarea parțială a utilizării capcanelor cu pedală, permițându-le în anumite condiții sau pentru anumite specii de animale.

Motive pentru care nu a fost luată în considerare: Această opțiune a fost respinsă din cauza dificultății de a monitoriza și aplica reglementările stricte necesare. Experiențele altor țări au demonstrat că, în cazul în care capcanele sunt permise, chiar și cu restricții, există un risc semnificativ ca acestea să fie utilizate în mod abuziv și să cauzeze suferință animalelor în mod necontrolat.

Înlocuirea capcanelor cu pedală cu alte tipuri de capcane „mai umane”:

Opțiune: În loc de interzicerea totală, se putea propune înlocuirea capcanelor cu pedală cu alte tipuri de capcane considerate „mai umane”, cum ar fi capcanele neletale.

Motive pentru care nu a fost luată în considerare: Chiar și capcanele neletale prezintă riscuri semnificative de a provoca rănirea sau stresul animalelor sălbatice. În plus, această abordare ar necesita un control strict și resurse semnificative pentru implementare, aspecte care ar putea fi dificil de gestionat în Republica Moldova din punct de vedere logistic și financiar.

Permișiunea capcanelor cu pedală pentru utilizarea tradițională și culturală:

Opțiune: O altă alternativă ar fi fost permiterea utilizării capcanelor cu pedală în contextul vânătorii tradiționale sau culturale, cu reglementări stricte.

Motive pentru care nu a fost luată în considerare: Această opțiune a fost respinsă deoarece ar fi complicat să se definească clar cazurile culturale sau tradiționale acceptabile și să se verifice respectarea normelor în practică. De asemenea, se dorește eliminarea completă a metodelor care cauzează suferință,

indiferent de motivele culturale.

Educație și campanii de conștientizare în locul interdicțiilor legale stricte:

Opțiune: O abordare bazată pe educație și conștientizare publică, fără interdicții stricte, ar fi putut fi considerată o alternativă, în care populația ar fi fost informată cu privire la impactul negativ al capcanelor cu pedală.

Motive pentru care nu a fost luată în considerare: Această opțiune nu ar fi asigurat o reducere eficientă și rapidă a utilizării capcanelor cu pedală. Fără o interdicție legală, aceste practici ar fi continuat în mod semnificativ, ceea ce ar fi subminat eforturile de protecție a faunei sălbatice. Educația este importantă, dar fără un cadru legislativ obligatoriu, rezultatele sunt de obicei limitate.

Sistem de licențiere și reglementare strictă:

Opțiune: O altă alternativă ar fi fost introducerea unui sistem de licențiere pentru cei care doresc să folosească capcane cu pedală, cu reglementări stricte și inspecții periodice.

Motive pentru care nu a fost luată în considerare: Acest sistem ar fi fost dificil și costisitor de implementat și ar fi necesitat o supraveghere constantă. Din experiența altor țări, sistemele de licențiere pentru astfel de practici nu au reușit să prevină abuzurile, iar costurile administrative ar fi fost considerabile.

Decizia de a interzice complet utilizarea capcanelor cu pedală și importul blănurilor de la animale capturate astfel reflectă angajamentul de a proteja fauna sălbatică și de a respecta standardele internaționale. Alternativele analizate fie nu asigurau o protecție adecvată a animalelor sălbatice, fie erau greu de implementat și controlat eficient.

4. Analiza impactului de reglementare

4.1. Impactul asupra sectorului public

Agențiile responsabile, precum Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor (ANSA) și Inspectoratul pentru Protecția Mediului, vor trebui să efectueze inspecții și controale stricte pentru a se asigura că legislația este respectată în ceea ce privește supravegherea utilizării capcanelor cu pedală pe teritoriul național, cât și verificarea importurilor de blănuri.

Alinierea la standardele și regulamentele Uniunii Europene în ceea ce privește protecția faunei sălbatice va întări cooperarea între Republica Moldova și Uniunea Europeană. Aceasta poate duce la consolidarea relațiilor diplomatice și economice, precum și la sprijin financiar și tehnic din partea Uniunii Europene în implementarea și monitorizarea acestor măsuri.

4.2. Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative

Implementarea prevederilor proiectului Hotărârii Guvernului nu va necesita alocarea de mijloace financiare suplimentare din bugetul de stat.

4.3. Impactul asupra sectorului privat

Impactul asupra sectorului privat, ca urmare a interzicerii utilizării capcanelor cu pedală și introducerea pe piață a blănurilor și al produselor prelucrate de la animalele sălbatice capturate cu capcana cu pedală nu se va resimți, deoarece în Republica Moldova practic nu există activități de vânat în scop comercial și de importul de blănuri și produse prelucrate de la animalele sălbatice capturate cu capcane cu pedală.

Dacă nu există vânatoare comercială sau industrie de prelucrare a blănurilor din animale sălbatice capturate cu capcane, impactul asupra acestei industrii va fi nul. În lipsa unei activități economice directe legate de vânatoare, nu vor exista pierderi financiare sau costuri de ajustare pentru industria locală.

Costurile administrative pentru implementarea HG vor fi minime, deoarece nu va fi necesară o monitorizare extinsă sau controale frecvente dacă nu există vânatoare sau importuri de blănuri de la speciile vizate. Totuși, agențiile de reglementare vor trebui să fie pregătite să gestioneze eventualele cazuri izolate de nerespectare a HG.

Chiar dacă impactul direct asupra economiei este limitat, adoptarea și implementarea HG reprezintă un angajament legal și simbolic al țării față de standardele internaționale de protecție a animalelor și de vânatoare etică. Aceste acțiuni pot genera costuri minime legate de actualizarea legislației, costuri care deja sunt planificate în bugetul autorităților competente.

Chiar dacă nu există vânatoare sau importuri de produse din blănuri afectate de HG, implementarea acestei hotărâri poate aduce beneficii indirecte, cum ar fi îmbunătățirea imaginii internaționale a țării și conformitatea cu cerințele Uniunii Europene sau altor parteneri comerciali.

Adoptarea HG poate facilita negocierile comerciale cu alte state sau organizații care au implementat reglementări similare, contribuind la dezvoltarea relațiilor economice internaționale.

Într-o țară în care nu există activități de vânatoare sau importuri de blănuri vizate de HG, impactul financiar va fi minim, limitat în mare parte la costurile administrative de bază pentru monitorizare și actualizarea cadrului legislativ. Deși nu vor fi afectate industriile interne, adoptarea HG poate aduce beneficii legate de conformitatea internațională și îmbunătățirea relațiilor comerciale.

4.4. Impactul social

Impactul social al implementării cerințelor privind interzicerea utilizării capcanelor cu pedală și introducerea pe piață a blănurilor și al produselor prelucrate de la animalele sălbatice capturate cu capcana cu pedală poate fi semnificativ în mai

multe domenii ale vieții sociale, culturale și economice.

În ceea ce privește consumatorii, cerințele vor contribui la creșterea conștientizării privind bunăstarea animalelor și importanța conservării speciilor de animale. Acest lucru poate duce la o schimbare de atitudine în rândul populației generale, spre un consum mai responsabil și sustenabil, promovând valori precum respectul pentru mediu și pentru biodiversitate.

Dintr-o perspectivă juridică și administrativă, implementarea acestor cerințe va spori rolul autorităților de reglementare în controlul importurilor și va necesita o colaborare mai strânsă între instituțiile naționale și europene pentru a asigura respectarea normelor. Acest lucru poate avea un impact pozitiv asupra modernizării și întăririi capacităților administrative și poate contribui la armonizarea legislației naționale cu cea europeană.

În concluzie, impactul social privind interzicerea utilizării capcanelor cu pedală și introducerea pe piață a blănurilor și al produselor prelucrate de la animalele sălbatice capturate cu capcana cu pedală este variat și complex, cu efecte pozitive asupra conservării naturii și a mediului.

4.4.1. Impactul asupra datelor cu caracter personal

Prezenta HG nu aduce atingere cerințelor prevăzute în Legea nr. Nr. 133/2011 privind protecția datelor cu caracter personal.

4.4.2. Impactul asupra echității și egalității de gen

Proiectul HG nu influențează în mod diferit femeile, bărbații și minoritățile de gen precum și măsurile menite să elimine discriminarea și să promoveze oportunitățile egale în toate domeniile vieții sociale.

4.5. Impactul asupra mediului

Implementarea prevederilor Hotărârii Guvernului privind interzicerea utilizării capcanelor cu pedală și introducerea pe piață a blănurilor și al produselor prelucrate de la animalele sălbatice capturate cu capcana cu pedală reprezintă un pas important în protejarea speciilor vulnerabile și în conservarea ecosistemelor terestre. Prin interzicerea utilizării capcanelor cu pedală și restricționarea introducerii pe piață a blănurilor și al produselor prelucrate de la animalele sălbatice capturate cu capcana cu pedală, se reduce presiunea economică asupra acestor animale, oferindu-le șansa de a se reproduce și a reface populațiile decimate de-a lungul decadelor de exploatare intensă.

Această măsură, alături de alte inițiative de conservare ale naturii, ajută la menținerea echilibrului ecologic și la protejarea ecosistemelor fragile. Pe termen lung, aceste eforturi vor avea un impact pozitiv asupra biodiversității terestre și vor contribui la dezvoltarea unui model de coexistare mai sustenabil între oameni și natură

4.6. Alte impacturi și informații relevante

5. Compatibilitatea proiectului actului normativ cu legislația UE

Proiectul Hotărârii Guvernului privind interzicerea utilizării capcanelor cu pedală și introducea pe piață a blănurilor și al produselor prelucrate de la animalele sălbatice capturate cu capcana cu pedală transpune:

Regulamentul (CEE) nr. 3254/91 al Consiliului din 4 noiembrie 1991 de interzicere a utilizării capcanei cu pedală în Comunitate și de introducere în Comunitate a blănurilor și a produselor prelucrate de la anumite specii de animale sălbatice originare din țări care le capturează folosind capcana cu pedală sau alte metode în dezacord cu standardele internaționale de vânatoare cu capcane cu suferință minimă, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 308, din 09 noiembrie 1991, p. 1-4. CELEX: 31991R3254.

În urma elaborării a actului național s-a elaborat Tabelul de Concordanță care fa vi actualizat după remiterea acestuia autorităților interesate spre avizare și expertizare.

Conform art. 35 din Legea 100/2017 cu privire la actele normative Proiectul va fi supus expertizei de către Centrul de Armonizare a Legislației.

5.1. Măsuri normative necesare pentru transpunerea actelor juridice ale UE în legislația națională

Obiectivul actului european transpus în proiectul de Hotărâre este de a interzice utilizarea capcanelor cu pedală și introducea pe piață a blănurilor și al produselor prelucrate de la animalele sălbatice capturate cu capcana cu pedală.

Actul indicat în clauza de armonizare nu a fost transpuse anterior în legislația națională.

5.2. Măsuri normative care urmăresc crearea cadrului juridic intern necesar pentru implementarea legislației UE

6. Avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ

În scopul consultării publice, în data de 22.08.2024 a fost plasat pe pagina Particip.gov.md anunțul privind inițierea elaborării proiectului: https://particip.gov.md/ro/document/stages/*/13059

și pe pagina Ministerului Mediului:

<https://particip.gov.md/ro/document/stages/anunt-referitor-la-initierea-elaborarii-proiectului-hotararii-guvernului-privind-interzicerea-utilizarii-capcanelor-cu-pedala-si-introducea-pe-piata-a-blanurilor-si-al-produselor-prelucrate-de-la-animalele-salbatice-capturate-cu-capcana-cu-pedala/13059>

Proiectul Hotărârii Guvernului urmează a fi supus consultării publice.

Informația privind rezultatele consultării publice va fi inclusă în tabelul de sinteză după recepționarea avizelor.

7. Concluziile expertizelor

Conform art. 36 din Legea 100/2017 cu privire la actele normative Proiectul va fi supus expertizei anticorupție de către Centrul Național Anticorupție.

Conform art. 37 din legea nr.100/2017 cu privire la actele normative Proiectul va fi supus expertizei juridice de către Ministerul Justiției.

8. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent

Implementarea Hotărârii Guvernului privind interzicerea utilizării capcanelor cu pedală și introducerea pe piață a blănurilor și al produselor prelucrate de la animalele sălbatice capturate cu capcana cu pedală nu necesită modificarea sau abrogarea unor acte normative.

9. Măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ

Prin intervenția propusă, se va crea cadrul normativ național privind interzicerea utilizării capcanelor cu pedală și introducerea pe piață a blănurilor și al produselor prelucrate de la animalele sălbatice capturate cu capcana cu pedală aliniat la acquis-ul comunitar și angajamentelor asumate în cadrul Acordului de Asociere.

Implementarea prevederilor proiectului se pune în sarcina Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor prin posturile de inspecție la frontieră și Inspectoratului pentru Protecția Mediului.

Intervenția propusă nu necesită schimbări instituționale.

Ministru

Sergiu LAZARENCU

*Ex.: Sergiu Balacci
e-mail: serghei.balacci@mediu.gov.md
tel. 022 204 574*